

EVANGELIET OG DEN JØDISKE VERDEN

Israelsmissionens magasin - nr. 2 - juni 2018

Messiansk jøde:
Landløfterne er et
missionsmanifest

Gud er mangfoldig. Derfor er Guds mission mangfoldig - også i forhold til det jødiske folk. I dette magasin vil vi give stemme til den mangfoldighed. Til de stemmer som tror og tvivler og dem, der kan begejstre. Til de mennesker som vil forsoningen og dem, som er fortvivlede over manglen på samme. Til stemmer som vil udfordre vores teologi og tænkning. Alt sammen i håbet om, at du må blive inspireret og opmuntret og bevæget af Guds missions mangfoldighed.

06 | Landløfter og mission - ja tak til begge dele?

11 | Ezekiel er en nøgle til at forstå Guds løfter

14 | Landløfterne er et missionsmanifest

20 | Jeg er livets brød

22 | Vidnesbyrd: Gud bruger lidelsen og smerten

24 | Drømme om en missionsgeneration

Den Danske Israelsmission
Katrinebjergvej 75
8200 Aarhus N
Tlf: 7356 1270
Email: kontor@israel.dk
www.israel.dk

Reg. nr. 9743
Kontonr. 3054500
Mobilepay: 30503
www.israel.dk/medlem
www.israel.dk/giv

Forsidebillede: www.pixabay.com
Tryk: Øko-Tryk (oplag 4000)
Layout: Maria Bach Jensen

Redaktion: Maria Strøm (red.),
Arne Pedersen (ansv.),
Jan Mortensen

Oplysninger om medarbejdere og
landsstyret kan findes på israel.dk

Åndsfrihed, integritet & generøs teologi

I maj var jeg til et vigtigt arrangement: Kirkeligt Samråd om Åndsfrihed. 40 mennesker fra cirka 30 forskellige kirkelige retninger og organisationer havde sat hinanden stævne til et af tidens vigtigste spørgsmål: Åndsfrihed. På konferencen blev der talt om, hvordan nogle af os oplever, at åndsfriheden er under pres – debatten omkring omskærelse af drenge er fx en af de sager, som optager os i Israelsmissionen.

På vej hjem i bilen var der en tanke, jeg ikke helt kunne slippe: Hvor gode er vi selv i kirkelige kredse til at praktisere åndsfriheden? Hvor godt et forbillede har det kirkelige Danmark selv været for samfundet i forhold til den åndsfrihed, vi selv gerne vil mødes af?

I sommers interviewede jeg den nordirske teolog, Chris Wright. Han er den teologiske leder af Lausannebevægelsen og gennem personlige relationer er han også blevet engageret i forsoningsarbejdet mellem israelere og palæstinensere. Ét af hans forslag til en vej frem i denne tilsyneladende uløselige konflikt, er det man kunne kalde "generøs teologi". I konflikten mellem israelere og palæstinensere – som også breder sig langt ind i kirken – handler det fx om, at man forsøger at gøre plads til "den anden" i sin teologi om landet. Uanset om man mener, at det jødiske folk har en guddommelig ret til landet eller ej, må man gøre plads til den anden part, til andre mennesker i sin teologi.

Generøs teologi indeholder en sjælden visdom, for teologi kan virkelig bringe sindene i kog, sætte skel, grave grøfter og bygge mure. Teologiske debatter havner ofte i en eller anden udgave af "dem vs. os", som så igen ofte fører til – om ikke splittelse – så sårethed, mistro og brudte relationer. Åndsfriheden kan nogle gange blive trængt i baggrunden i den teologiske debat. Der er så meget på spil for mange af os, fordi vi ikke tror, det er lige gyldigt, hvilke ord vi bruger om den levende Gud, eller hvordan vores tro kommer til udtryk.

Generøs teologi og åndsfrihed handler ikke om, at vi ikke længere må mene noget om noget, eller at man skal blive teologisk relativist. Åndsfrihed forhindrer os ikke i at have holdninger, men den giver plads til, at andre kan have deres og frit kan give udtryk for dem. Lad os snakke teologi og debattere så det gnistrer. Det må vi gerne. Ja, det skal vel nærmest være sådan, hvis vi skal bevare vores integritet som både enkelte troende og som organisationer, som også står for noget, og som vil noget.

Men vores iver efter teologisk tydelighed kan blive til hovmod. Så mister vi blikket for, at vi og vores kan tage fejl – eller at der i hvert fald kan være nuancer, som vi ikke har fået øje på i det hjørne af kirken, vi genkender som vores. I stedet for at inspirere og opmuntre hinanden, kommer vi til at bruge energi på at pege på fejl og mangler. På at sammenligne "vores" bedste sider med "de andres" dårligste.

Det er ikke på mode at være generøs – hverken i kirken eller i samfundet. Det er ikke de generøse og brobyggerne der råber højest eller får givet taletid. Lad os invitere mennesker ind i vores liv, som ikke ligner os selv. Lad os øve os i at være generøse overfor andre, så vi møder dem med teologisk og menneskelig nysgerrighed.

Samfundet har brug for en generøs kirke, for det er også kirkens og det kristne fællesskabs opgave at vise, hvordan man kan være i stue sammen på en ordentlig måde, også selvom man er uenige. Og kirken har brug for det. Fællesskabet går i stykker uden generøsitet. Der er en sammenhæng mellem generøsitet og være ude i det samme ærinde; at være i mission *sammen* – på tværs af forskellighed og uenigheder. Vi har selv brug for det, for vi kan også selv gå i stykker, når vi viser modvilje mod generøsitetens forsonende kraft. Generøsitet er helende – både når man giver, og når man modtager. Det er en praksis, der viser vej.

Arne Pedersen

Arne Pedersen, generalsekretær

Tid til at være til stede

 | Tekst: Bodil Skjøtt, tidligere generalsekretær i Israelsmissionen

Det var pinsemorgen. Jeg cyklede til kirke og solen skinnede. Alt var som en pinsemorgen skulle være – lige bortset fra, at jeg var kommet for sent af sted. Jeg nåede hverken at høre orglet sætte i gang eller 'I al sin glans nu stråler solen'. Jeg hører til dem, der synes, en pinsegudstjeneste skal begynde med netop denne salme. Men sådan gik det ikke den morgen, og det var min egen skyld, for jeg var der ikke.

I pinsen mindes og takker jøder Gud for den pagt, han sluttede med dem på Sinais bjerg efter udfrielsen fra Egypten. Det var her, Gud kaldte Moses op på bjerget og gav ham stentavlerne med Guds love og anordninger. Gud sagde til Moses: "Kom op på bjerget til mig og bliv der" (2 Mos 24,12).

Når Gud fortæller Moses, at han skal 'blive' der, kan det også oversættes med 'være' der. Moses skal altså ikke bare komme op på bjerget. Han skal også være der. Det kan i første omgang lyde underligt. Hvis Moses er kommet op på bjerget, så er han der jo. Eller hvad?

Men så enkelt er det ikke, og vi kender det alt for godt. For det er muligt at være et sted rent fysisk uden at være til stede mentalt. Gud kunne have givet Moses lovens tavler, alt imens Moses i tankerne var ved foden af bjerget sammen med Aron og resten af folket og de udfordringer, de stod over for.

I dag møder vi også denne udfordring. Vi kan være til stede fysisk uden at være det mentalt. Det bliver tydeligt, når man ser to mennesker på en café. De sidder der sammen. De er måske lige ved siden af hinanden - men med hver deres telefon. Hovedet og tankerne er helt andre steder. Ligesom jeg også kan

sidde til en gudstjeneste og være der fysisk, men i tankerne være optaget af det, som skete i går, eller det, som skal nås mandag morgen.

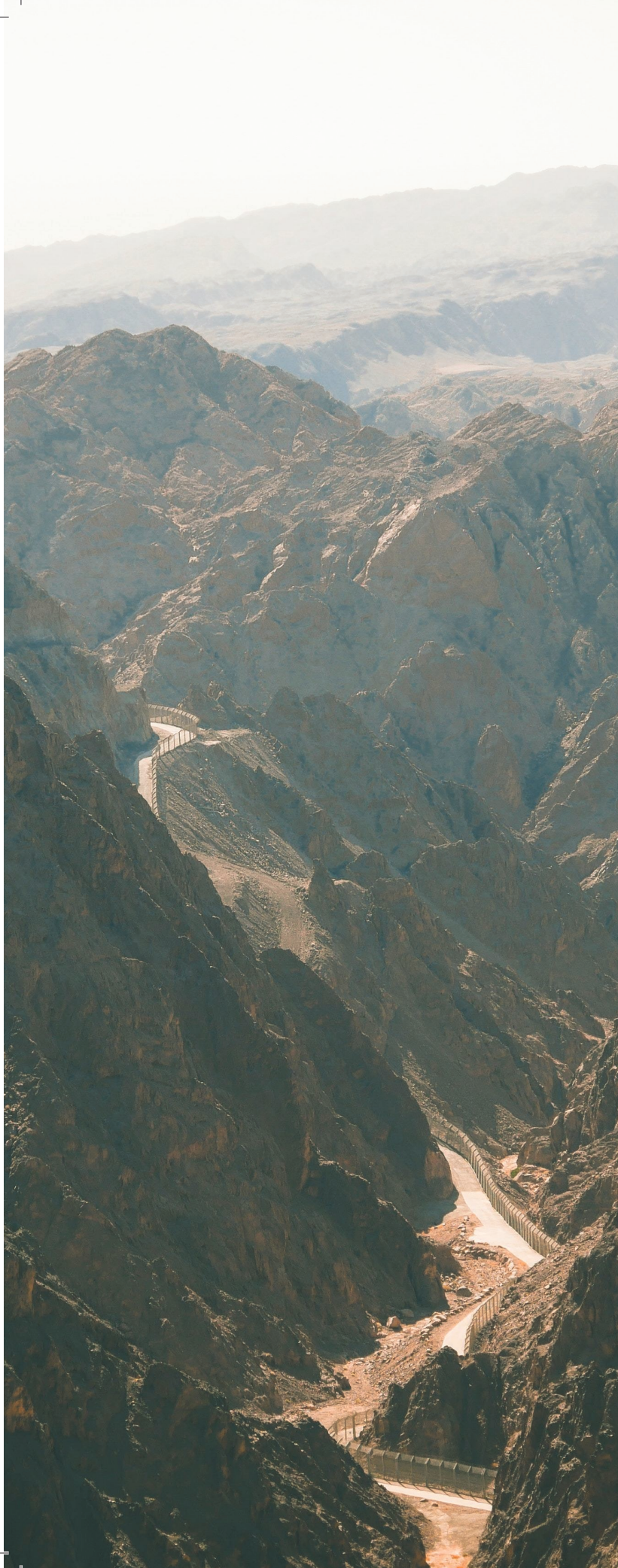
Gud kaldte Moses op til sig på bjerget og bad ham om at blive der - være der. For der er nogle ting, vi kun får ved at være der, blive der og være til stede – åben og i forventning til nuet og nærværet.

Lad denne jødiske pinsefortælling tilskynde os selv og hinanden til ikke bare at komme, men til også at være der. Det kan være svært med al den information, der hele tiden er tilgængelig, og de mange støjsendere vi omgiver os med. Det er så let at være sammen uden at være til stede. Men det vigtigste vi kan give og få fra hinanden forudsætter, at vi der - ikke kun fysisk.

Det samme gælder vores tid sammen med Gud - i bøn og i bibellæsning. Vi skal være til stede i den bibelske fortælling længe nok til, at den lukker sig op, så den tidsmæssige og kulturelle afstand mellem os og beretningen udjævner sig. Vi må give tid til at være i den bibelske fortælling. Det er svært, for vi forstår ikke altid det, vi læser. Men det er måske fordi, vi ikke giver os tid til det. Lige som det ofte er lettere at gribe til mobiltelefonen end at være til stede sammen med andre.

Men vi har alt at vinde ved at være der. Og tænk engang: Vi kan som Moses - og på grund af påske og pinse - komme til Gud. Vi snyder os selv, hvis vi så ikke også giver os tid til at være der i hans nærhed.

Landløfter og mission - ja tak til begge?

✎ Tekst: Vegard F. Soltveit, assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmission

"Vi har ikke fået barnekår hos Gud for at tilbede Israel - men for at tilhøre og tjene Israels Gud," mener Vegard Soltveit, assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmission.

Vi bringer her assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmission, Vegard Soltveit, artikel om, hvorvidt vi behøver at vælge mellem landløfterne og mission til det jødiske folk. Artiklen er fra magasinet "Først", der udgives af Den Norske Israelsmission.

Vi lever i en tid, hvor der findes et væld af meninger og forskellige bibeltolkninger, når det kommer til Israel, landløfter og missionssyn. Gennem årene er der sprunget flere og flere organisationer frem, der beskæftiger sig med Israel. Dette kan for mange ligne en uoverskuelig skov, hvor en skovtur ikke er noget attraktivt eller fristende tilbud – desværre.

For nogen har dette medvirket til en nedprioritering og ligegyldighed, når det kommer til at tage tematikker vedrørende Israel op. Det er blevet skoven, man holder sig væk fra. På den anden side er der dem, som nærmest tilbæder Israel. De er flyttet ind i skoven.

Alle kristne har et forhold til Israel. Det fik vi ved troen, da vi blev indpodet og fik saften fra roden sammen med dem (Rom 11,17b). Som hedningekristne er vi blevet *de helliges medborgere og Guds familie, og har del i samme arv, samme krop og samme løfte i Kristus Jesus ved evangeliet* (Ef 2,19; 3,6). Sådan er tematikker knyttet til Israel ikke kun en sag for særligt interesserede, men noget, som angår alle, der tror på Israels Gud og Israels messias. Samtidig har vi ikke fået barnekår hos Gud for at tilbede Israel – men for at tilhøre og tjene Israels Gud.

Evangeliet – vores primære kald!

Det er 70 år siden 1948, og vi fejrer jubilæumsår for den moderne stat Israel. Jubilæet skaber engagement og begejstring, men også debat og diskussion. Det er fristende at antyde, at debatten og diskussionerne om jubilæet og markeringen også her fremstår som en uoverskuelig skov, hvor man bør træde varsomt.

Den Norske Israelsmission har traditionelt set aldrig været den organisation, der råber højest når det kommer til Israels landløfter. Det betyder ikke, at vi har været tavse, som nogle har sagt. Årsagen til at vi ikke råber højest er, at vi forstår evangeliet, som det absolut vigtigste, og vi ønsker ikke, at noget skal tage fokuset fra vores kald om at række evangeliet tilbage til jøderne - her kan vi ikke gå på kompromis, for det er evangeliet, som er Guds kraft til frelse, for jøde først og så græker (Rom 1,16). Ingen skal misforstå Den Norske

Israelsmissions primære opgave – evangeliet tilbage til jøderne.

Israels udvælgelse og særstilling

Loven og profeterne gør det klart at Israel er Guds udvalgte folk (...) Dette bekræftes af Herrens apostel (...) Guds løfter til Israels folk står stadig ved magt. Sådan begynder vores principerklæring. Gennem evangelieteksterne ser vi, at Jesu virke og sendelse først og fremmest gjaldt det jødiske folk, *de fortabte får af Israels hus* (Matt 15,24).

Vi må også lægge mærke til, at ingen er så tydelige som Jesus og apostlene, når de fastholder over for jøderne, at *ingen kommer til Faderen uden ved mig* (ApG 4,12). Løfterne som knyttes til evangeliet og Guds retfærdighed er universelle, og samtidig har jøderne førsteretten. Det betyder, at jøderne ikke bare historisk var de første, som hørte budskabet, men på grund af deres særstilling og udvælgelse har jøderne fortsat en særskilt ret til at høre evangeliet (Rom 1,16). Dette medfører nødvendigvis en missionsstrategisk prioritet. I apostlenes gerninger spørger disciplene om *det er nu, du vil genrejse Riget for Israel* (ApG 1,6). Jesus afviser ikke spørgsmålet, men giver disciplene en anden prioritet. Deres prioritet skal være mission, de skal være Jesu vidner i *Jerusalem og hele Judæa, i Samaria og helt til verdens ende* (ApG 1,8).

Kirkehistorien synliggør at kirken i stor grad er mislykkedes med den missionsstrategiske prioritet overfor Israel. Det er vores opgave som missionsorganisation at gøre opmærksom på det ansvar, vi kristne har – om at vidne og vise evangeliet om Jesus Messias. Kirken må tage ansvar for det, som var først for Paulus – evangeliet til jøderne.

Kontinuitetsmodellen

Måden vi forstår forholdet mellem det Gamle og det Nye Testamente påvirker meget af vores teologi – også når det kommer til landløfterne. En af årsagerne til dette er, at det nye testamente siger meget lidt om de jordiske landløfter til Israel, mens det gamle testamente indeholder et langt rigere tekstmateriale om dette tema. Andre årsager er synet på Israels udvælgelse og frelse, og det universelle og udvidede landløfte om *den nye himmel og nye jord*.

Den Norske Israelsmission har i mange sammenhænge

argumenteret for en kontinuitetsmodel. I modsætning til kontinuitetsmodellen står kontrastmodellen. Kontrastmodellen har forskellige udtryk. Et af dem lægger vægt på *kontrasten* eller *bruddet* mellem testamenterne. I sin yderste konsekvens kan kontrastmodellen argumentere for, at der er forskellige guder i de to testamenter. Men kontrastmodellen kan også foreslå, at der er forskellige veje til frelse for hedninger og for jøder – en såkaldt *topagtsteologi*. Denne kommer ofte i forlængelse af en husholdningslære, hvor Gud har forskellige agendaer og handler forskelligt overfor hedninger og jøder alt efter de forskellige tidsepoker.

Uanset hvilket udtryk kontrastmodellen har, så yder den hverken retfærdighed overfor det Gamle eller det Nye Testamente. Dermed argumenterer den norske Israelsmission for en kontinuitetsmodel. Her ser vi kontinuiteten og den røde tråd mellem det tabte paradys i 1. Mosebog og den nye himmel og den nye jord i Åbenbaringen 21. Vi ser de konkrete landløfter som gives til Abraham, samtidig med at vi anerkender den langt større universelle gudsplan, at *i dig skal alle slægter på jorden velsignes* (1 Mos 12,3). Kontinuitetsmodellen forstår løfterne som et konkret land til Israel i sammenhæng med Guds frelsesplan for hele menneskeslægten. I dette understreges det, at det største og vigtigste er den nye himmel og den nye jord, uden at dette ophæver løfterne om et konkret land til jøderne.

I det Nye Testamente får det universelle og udvidede landløfte en dominerende plads. Dette betyder ikke, at vi kan sætte en streg over de konkrete landløfter, som er blevet givet i det Gamle Testamente. For selv om det nye testamente ikke lægger vægt på de jordiske landløfter til Israel, så må alle erkende, at der heller ikke direkte sker en ophævelse af dem. På en glimrende måde har Gunnar Haaland (dr.theol. fra MF i Oslo red.) skitseret fire dimensioner i forhold til løfternes og profetiernes opfyldelse:

- Opfyldelse i den gammeltestamentlige samtid
- Udvidet opfyldelse ved Jesu komme
- Fortsat opfyldelse for Israels folk efter Jesu første komme

Løfterne som knyttes til evangeliet og Guds retfærdighed er universelle, og samtidig har jøderne førsteretten.
-Vegard Soltveit

- Fuldkommen opfyldelse – den nye himmel og den nye jord

Alle dimensionerne ovenfor har fået sit ja i Kristus (2 Kor 1,20). Det gælder også de to sidste dimensioner, og på den måde hører de sammen. Her må vi have flere tanker i hovedet samtidig, og det kan jo være krævende for de fleste af os.

I forhold til landløfterne indebærer dette, at kaldet til at forkynde evangeliet for alle mennesker (dimension 2), og løftet om en ny himmel og en ny jord (dimension 4), ikke nulstiller eller forkaster løftet et land til Israels folk

(dimension 3). Selv om det Nye Testamente ikke direkte behandler landløfterne til Israel, så findes der heller ikke nogen nytestamentlige tekster, der ophæver landløfterne.

Israel og landet

Gennem hele Bibelen har landet en central plads i Guds historie med sit folk. Gud gav Abraham et løfte om en talrig slægt, og at han skulle få landet, Gud ville vise ham (1 Mos 12,1-3,7). Under Josvas ledelse indtog israelitterne landet. Så vidt vi ved, har der siden den gang altid boet israelitter/jøder i landet. Folkets tilstedeværelse i landet har derimod

ikke været afhængig af politisk selvstændighed eller egen stat. Majoriteten af folket har desuden historisk set ofte boet i den såkaldte diaspora – uden for landets grænser. Samtidig har længslen og drømmen efter at bo i landet altid været stærk hos det jødiske folk.

Efter at folket havde taget landet i eje, tog det ikke lang tid, før de kom i konflikt med Guds bud og pagt. Folket valgte andre guder, og glemte ham, som havde udvalgt dem og givet dem landet. Gud sendte profeter for at *føre dem tilbage til sig, men de ville ikke høre* (2 Krøn 24,19), og *fjenderne førte Juda i eksil til Babylon fordi, de havde været troløse* (1 Krøn 9,1). På den anden side fik folket også lov til at erfare Guds trofasthed på trods af deres troløshed. Folket vendte tilbage til landet, og gudsrelationen blev genoprettet. For troens øjne er landløfterne på den måde også trosstærkende, og viser Guds trofasthed og troværdighed i hans løfter.

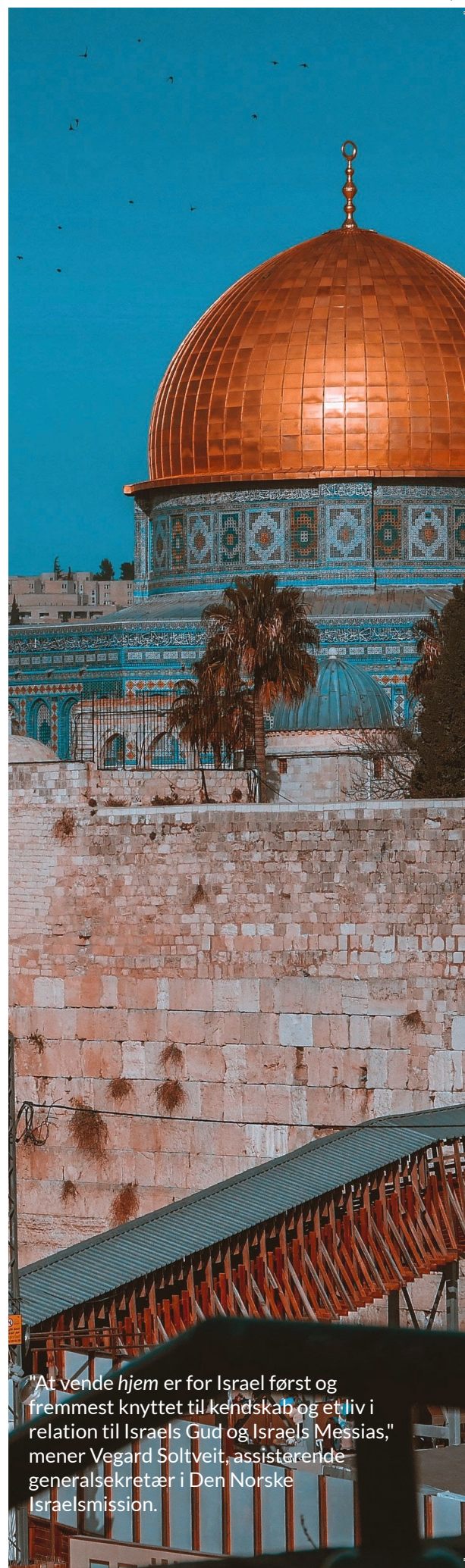
Fra første stund hørte folk og land sammen. Samtidig er det Gud, der ejer landet (3 Mos 25,23), og Israels folk har kun landet til låns. De er gæster efter Guds betingelser og

løfter. Gennem hele Bibelen fremgår det, at den største betingelse, selve grundprincippet, er folkets gudsrelation. Her spændes broen mellem Edens have og det evige land, vi læser om i åbenbaringsbogen. Det bør være helt klart, at det er troen og relationen, der er præmissen, mens løftet og håbet om *en ny himmel og en ny jord* er konsekvensen.

Vi skal også lægge mærke til at det profetiske ord, som taler om hjemkomst, står i sammenhæng med folkets omvendelse og renselse. Hvis vi ser bort fra profetiernes anklager, domstaler og omvendelsesforkyndelse, gør vi et alvorligt brud på Guds ord. Landet hører med til folkets eksistens, men hovedsagen er deres eksistens som udvalgt folk i kendskab og relation til Gud. Landløfterne, som er givet til det jødiske folk, står i intim forbindelse med folkets forhold til Gud. I mødet med landløfterne og det profetiske ord bør vi efterstræbe en *helbibelsk* tilnærmelse, hvor folkets relation til Gud er hovedsagen. Hvis dette ikke fastholdes, bliver landteologien bare en falsk og usund herlighedsteologi.

Landløfter og omvendelse

Det jødiske folk har et historisk tilhørsforhold og ret til at bo i landet. Landet har også en stor betydning for den jødiske identitet. Som folk har de en stærk religiøs tilknytning til landet. Den behandling jøderne har fået gennem historien, hvor holocaust er det værste eksempel, tydeliggør behovet for deres egen stat, hvor de kan være trygge. Folkeretten bekræftede dette i 1947, samtidig med, at FN-beslutningen også gav et folkeretsligt grundlag for en palæstinensisk stat. Det Gamle Testamente indeholder en række jordiske landløfter givet til det jødiske folk. Det Nye Testamente vier ikke disse jordiske landløfter meget plads, men ophæver dem heller ikke. Samtidig er Israels frelse langt vigtigere end Israels land. Det bliver underligt, hvis vi gør det til en vigtigere sag, at jøder bor i Israel, end at de får del i *den nye himmel og den nye jord*. Et overdimensioneret fokus på Israels jordiske landløfter, hvor missionsengagement kommer i baggrunden, mangler det allervigtigste. Da overser man omvendelsesaspektet i det profetiske ord. Det er alvorligt. Samtidig er det et stort brud med det engagement, Paulus og de andre apostle viser os. Deres prioritet var altid evangeliet, og den er ikke ophævet i 2018. At vende *hjem* er for Israel først og fremmest knyttet til kendskab og et liv i relation til Israels Gud og Israels Messias.

"At vende *hjem* er for Israel først og fremmest knyttet til kendskab og et liv i relation til Israels Gud og Israels Messias," mener Vegard Soltveit, assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmission.

Ezekiel er en nøgle til at forstå Guds løfter

✚ Tekst: Jan Holm Mortensen, sognepræst og medlem af landsstyret

I anledningen af staten Israels 70-års jubilæum bringer vi her det andet bidrag i vores artikelserie om forskellige teologiske forståelser af landets rolle. Herunder skriver Jan Mortensen om, hvordan Ezekiel kan være en nøgle til at forstå Guds løfter om land og velsignelse.

Ezekiel var blandt dem, der allerede blev ført i eksil i Babylon i 597 f.Kr. Her giver Gud ham en række visioner om Judas skæbne, hvor han ser den dom, der skal komme over Juda (Ez 1-24) og landets syndige nabofolk (Ez 25-32). Dommen rammer Juda i 586 f.Kr., Jerusalem falder og folket bliver ført i eksil. Her får Ezekiel et nyt budskab: Guds løfter om land og velsignelse vil bære igennem dommen. Ezekiel ser Israels kommende genrejsning (Ez 33-48). Et kort resume kunne se sådan ud:

Ez 34: Israels hyrder (ledere) har svigtet, så nu vil Gud selv komme og vogte sine får og han vil sætte én hyrde over dem, "min tjener, David".

Ez 36: Gud vil for sit eget navns skyld føre sit folk tilbage til landet. Han vil rense dem fra deres urenhed og give dem et nyt hjerte og en ny ånd. Det øde land skal blive frugtbart som Edens have.

Ez 37,1-14: Ezekiel ser i et syn døde knogler blive levende ved Herrens ord: "Jeg giver jer min ånd, så I bliver levende". De døde ben er Israels folk, som Gud vil bringe "ud af graven" og føre tilbage til deres land. Ez 37,15-28: Det gælder ikke bare Juda, men også "Efraim" ("Israels hus", Nordriget, der allerede gik under i 722 f.Kr.). De skal igen forenes under én konge, David, som to træstykker, der sættes sammen til ét. Gud vil hente dem hjem fra folkeslagene og stifte en evig fredspagt dem. Hans bolig skal være hos dem. Ez 38-39: Gog og Magog vil angribe det genrejste Israel, men Guds dom rammer disse gudsfjendtlige magter. Ez 40-48: Endelig følger en detaljeret vision af det nye tempel, der skal rejses.

Guds løfter går delvist i opfyldelse

Hvordan skal vi forstå Guds løfter? Det ville have været

lige til, hvis vi havde kunne læse i Bibelen, at løfterne var blevet opfyldt sådan, som Ezekiel havde sagt. Men så simpelt er det ikke. Løftet *gik* i opfyldelse, men kun delvist. Gud *hentede* sit folk hjem ved 'sin hyrde', kong Kyros, i 538 f.Kr. (Es 44,28; Ezra 1). Templet stod genrejst i 516 (Ezra 6,15) og Jerusalems mure i 444 (Neh 6). Selv Ez 38-39 fik en form for delvis opfyldelse (jf. Neh 4 og 6). Men hvor blev 'David' af? Fredspagten? Genforeningen af 'de to træstykker'. Templet med det levende vand (Ez 47)? Ezekiel må have set noget, der var langt større *bag* denne første delvise opfyldelse. Der var et 'allerede' og et 'endnu ikke'. Senere profeter (Haggaj, Zakarias og Malakias) tilføjede ligeså *deres* visioner af denne 'endnu-ikke-fremtid'. Sådan slutter det Gamle Testamente.

Hvordan skal vi forstå løfterne?

Spørgsmålet er så, hvor vi skal lande disse løfter? Skal vi forvente en bogstavelig opfyldelse af landeløfterne i vores tid? Hvis vi skal finde et svar på dette, må vi spørge det Nye Testamente. Det er det Nye Testaments påstand, at alle Guds løfter har fået deres 'ja' i Jesus. Det, som Ezekiel (og de andre profeter) så uklart og tildækket i den gamle pagts kategorier (1 Pet 1,10-12), får nu – ved dages ende (Hebr 1,1-2) – sit endelige svar i og med Jesus Kristus. Den nye pagts Gudsrige er kommet, men stadig i form af et 'allerede/endnu ikke'. Det gælder også løfterne fra Ezekiel.

Jesus, Herrens tjener

Det er Jesus, der er Herrens tjener David, den lovede messiaskonge, som Gud har sat som hyrde over sit folk (Joh 10,1-21) – og som netop *samtidig* er Gud *selv*, der er kommet for at vogte sine får og samle dem ind i sit rige (Joh 10,22-30). Det er i første omgang et åndeligt, men ikke desto mindre virkeligt rige (Luk 17,20-21, Joh 18,33-38). Hans folk er allerede kommet til "Guds by, det himmelske Jerusalem" (Hebr 12,22).

Som den gode hyrde sætter Jesus sit liv til for fårene (Joh 10,11). Han går gennem døden for sit folk – for at tage det med sig gennem døden og rejse det op på ny (Rom 5,10). I og med Jesu opstandelse fra de døde er "Davids faldne hytte" rejst (ApG 15,13-19). Israel er forløst (Luk 24,21-27). Gud har skaffet renselse for sit folk. Fredspagten er etableret ved Jesu blod.

Den nye pagt

Denne nye pagt træder i kraft pinsedag, hvor Ånden tydeligt og synligt flytter ind i den nye pagts gudsfolk. Den nye pagt bringer en ny ånd og et nyt hjerte (Ez 36,16). Den renselse, Ezekiel havde talt om, finder et synligt udtryk i det nye pagtstegn, dåben (Hebr 10,22). I den begravnes vi med Kristus og opstår med ham til et nyt liv og genfødes ind i Guds rige (Rom 6; Ef 5,26; Joh 3,1-8). Ånden blæser liv i det døde kød (Rom 8,1-9).

Guds bolig skal være hos dem

At Guds "bolig skal være hos dem" (Ez 37,27), peger hos

Jan Holm Mortensen er medlem af landsstyret og tidligere præst i både Immanuelkirken i Tel Aviv og Den Danske Kirke i Jerusalem.

Til daglig er Jan sognepræst i Kristkirken i Kolding. Derudover har han skrevet flere artikler om teologi og landløfterne, og han har netop udgivet bogen 'Jesus og de jødiske fester'.

"Jeg har også andre får, som ikke hører til denne fold; også dem skal jeg lede, og de skal høre min røst, og der skal blive én hjord, én hyrde" (Joh 10,16 – Ez 37,24)

Ezekiel hen på det kommende tempel (Ez 40-48). Det finder i den nye pagt en første opfyldelse ved Ordet, der blev kød og tog bolig iblandt os (Joh 1,14). Men som Guds tilstedeværelse iblandt os, går Jesus ind under det jordiske tempels dom, og "rejser det igen på tre dage" (Joh 2,18-22). Jesus er Ezekiels genrejste tempel, hvorfra der strømmer levende vand (Joh 4,10; 7,37). Når han som den himmelfarne tager bolig i os ved sin ånd (Joh 14,15-22), kan det samme siges om os (Joh 7,38). "Ved I ikke, at I er Guds tempel?" (1 Kor 3,16; 2 Kor 6,16).

Jøder og hedninger bliver ét

Også ordene om "de to træstykker" (Juda og Israel) finder sin opfyldelse i og ved Jesus: "Jeg har også andre får, som ikke hører til denne fold; også dem skal jeg lede, og de skal høre min røst, og der skal blive én hjord, én hyrde" (Joh 10,16 – Ez 37,24). Der er ingen tvivl om, at Jesus med "andre får" her tænker på hedningerne (Matt 28,19; Joh 11,52; ApG 2,39; Ef 2,13-22). Israels 10 stammer var allerede på Ezekiels tid blevet opslugt i folkeslagene. Den eneste måde de kan blive forenet med Juda på, er derfor ved folkeslagenes frelse. Sådan finder løftet til Abraham om velsignelse til alle folkeslag ved hans afkom en overraskende opfyldelse. Jøder og hedninger bliver ét i Kristus ved dåb og tro, og dermed ét som arvinger til Israels løfter (Gal 3,16; 27-29).

Nogenlunde sådan udfoldes opfyldelsen af Ezekiels visioner i Det Nye Testaments "allerede" perspektiv. Guds rige er allerede et åndeligt rige med en åndelig geografi: "I Kristus".

Endnu ikke – den genløste jord

I "endnu-ikke" perspektivet genspilles løftets grundfortælling: Som den gode hyrde vil Jesus komme igen og samle sit folk fra de fire verdenshjørner (Matt 24,27-31). Han vil på den anden side af dommedag hente dem hjem til Landet med stort "L": det himmelske fædreland (Hebr 11,13-15). Ezekiels vision af "kødets opstandelse" vil her blive opfyldt i både fysisk og åndelig forstand, for dem, der står i livets bog (1 Kor 15; Åb 20,11-15). Riget skal komme "i magt og væld" (Mark 9,1), så det *bliver* som Edens have i bogstaveligste forstand (2 Pet 3,13).

Særligt Åbenbaringsbogen tolker her Ezekiel for os – i lyset af Kristus. Johannes' syner om det "endnu ikke", vi stadig venter på, minder om profeternes. Han ser løfternes opfyldelse i et kludetæppe af billeder vævet sammen af tråde fra profeternes visioner. Her bliver endetidens nye Jerusalem både et billede på Guds folk og den nyskabte jord (Åb 21-22). Men man leder forgæves efter et tempel, for "Gud og lammet er byens tempel". Gud har endelig

taget bolig i sit folk på direkte og uformidlet måde, som i Edens have. Netop sådan finder Ezekiel 40-48 sin endelige opfyldelse – ikke i et fysisk tempel. Johannes gør det tydeligt for os ved at beskrive det nye Jerusalem i billeder, der spiller på Ezekiels tempelvisioner (Ez 40,2-3; 43,1-9; 44,9; 47,1-2.7.12; 48,30-35). Det nye Jerusalem er det nye tempel, det sted, hvor Gud vil tage bolig, og hvorfra tempelkilden løber for evigt.

Løfterne lander i Guds rige – og kun dér

Det er i grove træk sådan, det Nye Testamente svarer på det Gamle Testaments løfter. Landløfterne lander i det gudsrige, Jesus forkyndte – og kun dér; om end som åndelig virkelighed nu (allerede) – og altomfattende virkelighed på den nyskabte jord engang (endnu ikke). Guds rige er ”Riget for Israel” – det rige, som Gud havde lovet ville komme i og med den nye pagt ”for Juda og Israel” (Jer 31,31), Israels håb (ApG 28,20.31).

Derfor skal vi ikke vente en bogstavelig opfyldelse af Ezekiel. Han så Guds løfter udfoldet i visioner, der bevæger sig indenfor den gamle pagts kategorier (de kategorier, han allerede var kendt med), hvor det fysiske land, Jerusalem og templet stod i centrum for det lovede messianske rige. Opfyldelsen sprænger disse kategorier. Den nye pagt erstatter den gamle pagt, og åbenbarer landløftets dybdesigte for os. Det var i virkeligheden det himmelske fædreland, Abraham og den gamle pagts gudsfolk så frem til. Skulle vi nu kræve en bogstavelig opfyldelse af Ezekiel for etniske Israel, ville vi blive nødt til at genindføre den gamle pagt med et fysisk land, et fysisk tempel og de dertilhørende dyreofre – som om det ikke var et overstået kapitel (Hebr 8; 10,1-18). Og – vi ville blive nødt til at skille de ”to træstykker” ad igen – som om den gode hyrde ikke allerede havde samlet dem – jøder og hedninger ét i Kristus.

Det, vi i stedet skal længes efter og arbejde for, det er, at den store del af det jødiske folk, som stadig forkaster Jesus, skal ægges til misundelse og komme til tro på ham, deres Messias. Når det sker, kan det ikke blive andet ”end liv af døde” (Rom 11,13-15; jf. Ez 37,5).

*Landløfterne lander i det gudsrige, Jesus forkyndte – og kun dér.
- Jan Mortensen*

Landløfterne er et missionsmanifest

✞ Tekst: Maria Strøm, redaktionssekretær - Foto: Arne Pedersen

Richard Harvey er messiansk jøde. Han voksede op i England i en liberal jødisk familie, og mødte som ung evangeliet. Siden da har han været optaget af at lære mere om sin jødiske identitet i lyset af Jesu død på korset. Richard er overbevist om, at Gud ikke er færdig med det jødiske folk. Han ser landet Israel som en gave til jøderne fra Gud, men samtidig er han dybt optaget af, at evangeliets forsoning må afspejle sig helt konkret i vores levede liv – også i konflikten mellem Palæstina og Israel.

Gud fortryder ikke sit kald

"Guds pagt med Israels folk er igangværende og uafbrudt," begynder Richard vores samtale. Det er udgangspunktet for hans teologiske forståelse af landet. Siden Richard kom til tro på Jesus i sin ungdom, har han beskæftiget sig meget med, hvad det vil sige at have en jødisk identitet ind i et Kristusorienteret liv. Denne rejse har på forskellig vis præget store dele af han liv. Det står lysende klart for Richard, at Gud ikke har fortrudt sit kald til jøderne. "Israels folk er stadig kaldet til at leve i pagt med Gud, og her ser jeg landet som Israels arv," tilføjer han.

Men denne sætning kan ikke stå for sig selv. Her skal snarere sættes et komma fremfor et endegyldigt punktum. For selvom Richard ser landet som folkets arv, må det *nødvendigvis* foregå på en sådan måde at Israel skal leve som et retfærdigt samfund i overensstemmelse med Guds standarder og værdier. "Landet er Guds gave til Guds folk. Men på den måde, at folket skal forvente og demonstrere Guds Rige og hans retfærdige styre. Folket skal afspejle Guds værdier, og dette skal komme til udtryk i den individuelle familie, i det større fællesskab og i Israels internationale liv. Guds planer for staten Israel *må nødvendigvis* inkludere retfærdighed," forklarer han og fortsætter: "Jeg spørger altså ikke bare om et politisk *hvem ejer landet* eller *hvem har retten til landet*, jeg spørger i stedet *hvad er landets formål?*"

Landløfterne er et missionsmanifest

"I virkeligheden er landløfterne et missionsmanifest," uddyber Richard. Da jeg uforstående spørger ind til, hvad han mener med det, fortæller han om, hvordan mission så ud i det Gamle Testamente. I det Gamle Testamente gik man ikke ud for at konvertere mennesker. I stedet pegede Israel på Gud ved at leve som hans *folk*. "At leve i landet var en måde at *gøre* teologi og at *udleve* mission," forklarer han. På samme måde er Israel i dag stadig kaldet til at være et lys for alle nationer og et eksempel på social retfærdighed. Dette inkluderer ret etisk levevis, politisk fred og en tydelig proklamation af evangeliet om Jesu død og opstandelse.

"Jeg siger ikke, at staten Israel nødvendigvis opfylder en profeti. Men den *er* der. Og det mener jeg er en del af Guds forudbestemte hensigter," fortæller han og fortsætter: "Den moderne stat Israel er en del af Guds planer selv midt i den lidelse, de moralske kriser folket står i og selv i deres ulydighed og til tider troløshed."

Forsoning er hjertet i mission

"Det bliver mere og mere klart for mig, som tiden går, at forsoning er hjertet i mission," konstaterer Richard. Han forklarer, at messianske jøder og palæstinensiske kristne er kaldet til at leve som eksempler på forsoning og enhed i Kristi legeme. "Desværre er vi meget splittede grundet magt-asymmetri, ulighed og den igangværende konflikt," fortæller han.

Alligevel er de kaldet til at dele deres bekymringer med hinanden, til at bede sammen og til at arbejde mod en løsning af konflikten. "For selv på trods af udfordringerne og konflikten, har Messias' gode nyheder grundlæggende og dybtgående sociale og politiske konsekvenser. Det er altså ikke bare en åndelig, indre forvandling, der må finde sted. Det er en måde, hvorpå vi helt konkret bliver forvandlet i vores samfund og i vores politik," forklarer Richard.

For Richard betyder det, at særligt messianske jøder skal være synlige vidner for især det jødiske folk om Jesu fredsskabende rolle – ligesom Jesus forsonede os med Gud. "Vi skal være *ambassadører for forsoning* – synlige i samfundet," mener Richard.

Etnicitet er en gave fra Gud

Noget der ligger Richard på hjerte, er et syn på etnicitet, der giver plads til menneskers forskellighed. "Vi har opnået enhed i Kristus, og det skel, der tidligere har skabt fjendskab mellem os, er blevet ophævet – men vi bevarer stadig vores distinkte identiteter," fortæller han. Kristi legeme består af forskellige dele, og vores etnicitet er ifølge Richard noget, vi har fået givet af Gud. "Det er egentlig en gammel debat indenfor teologien. Har Gud delt nationerne efter syndefaldet – og er vores forskellighed derved syndig? Eller, som jeg ser det, er der i stedet kvaliteter i vores forskellighed, der er Guds-givne?" Richard ser grænserne til de sociale grupper, vi tilhører, som en del af Guds kreative plan for menneskeheden. Alle folkeslag har hver deres unikke særpræg. "For mig ser det ud som om, at der i himlen vil være mennesker fra enhver nation, stamme og tungemål, der priser Gud. Vi vil ikke være en ensartet masse. Etnicitet, nationalitet – selvom vi har moderne begreber for det – har noget at gøre med at være skabt i Guds billede, ligesom Gud har skabt mand og kvinde," mener Richard. Dette betyder også for Richard, at Israel stadig er kaldet til at være et folk. "På en måde efterspørger jeg en etnicitets-teologi, fordi jeg stadig ser en partikularitet i udvælgelsen af Israel."

Israel er ikke blevet opløst i det universelle Kristi legeme,” reflekterer han og tilføjer: “Problemet er bare, at alle der har forsøgt at udføre en etnicitets-teologi, har brugt det til at undertrykke andre. Det ser vi i historien med for eksempel apartheid i Sydafrika og holocaust.”

Går puslespillet op?

”Jeg tror, jeg forsøger at balancere to forskellige værdisæt,” udtrykker Richard. På den ene side har han et distinkt syn på Israels igangværende udvælgelse, hvor landløfterne spiller en vigtig teologisk rolle, og hvor Guds pagt med jøderne stadig gælder. ”Gud er ikke færdig med sit folk,” forklarer han og fortsætter: ”Men på den anden side har vi de menneskelige og sociale aspekter af, hvad Guds forsoning betyder, og hvad sand mission indebærer, og det må nødvendigvis have både etiske, sociale og politiske konsekvenser – og ikke bare føre til indre åndelig forvandling.”

Selvom spændingsfeltet kan synes ambivalent, bliver Richard ved at stille de svære spørgsmål, der ikke nødvendigvis kan løses med et ja eller et nej. ”Jeg kan ikke hævde, at jeg har fået puslespillet til at gå op, men jeg ved, at jeg er passioneret omkring begge aspekter,” slår han fast.

Vi må involvere os!

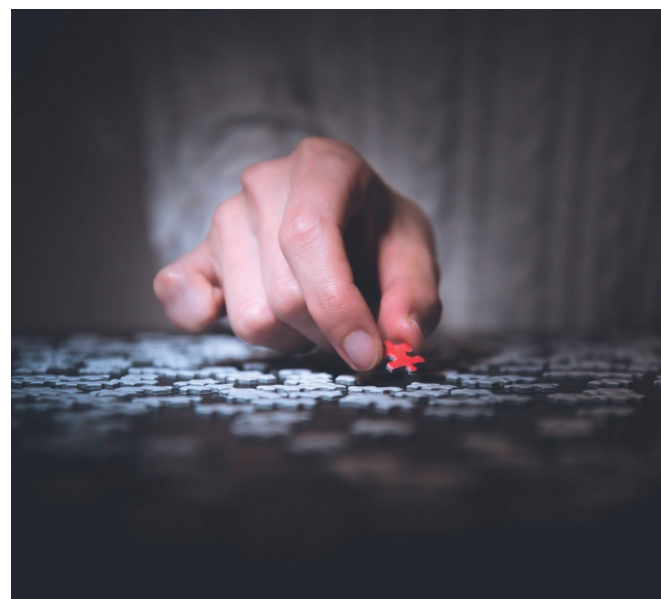
Men en ting er at have nogle teologiske holdninger på papiret – en anden ting er, hvordan disse holdninger rent faktisk kommer til udtryk i et levende liv. ”Hvordan udlever man dette syn på Israel, der inkluderer løftet om landet samtidig med, at man har en høj prioritering af retfærdighed?”, spørger han retorisk og fortsætter: ”Svaret er: Man bliver bare nødt til at gøre det,” konstaterer han og uddyber: ”Det betyder, at man helt konkret bliver nødt til at involvere sig i politikens rodede verden. Det inkluderer, at vi må tage stilling til emner såsom jordrettigheder, tab, menneskerettigheder, rent drikkevand, uddannelse, diskrimination og så videre. Men det betyder også, at vi må udvise kærlighed samtidig med, at vi bekræfter vores teologiske prioriteter”.

For Richard betyder det, at vi må tage stilling. På trods af den komplicerede virkelighed i Israel, hvor der er så megen politik involveret, og hvor det kan

Øverst: ”Grænserne til de sociale grupper vi tilhører, er en del af Guds kreative plan for menneskeheden” - Richard Harvey

Nederst: ”Jeg kan ikke hævde, at jeg har fået puslespillet til at gå op, men jeg ved, at jeg er passioneret omkring begge aspekter,” fortæller Richard om spændingsfeltet mellem hans syn på Israel og hans kamp for forsoning.

være svært at se, hvornår der kan være plads til en smule håb om at give palæstinenserne en løsning eller en form for anerkendelse af deres rettigheder, må vi involvere os." Jeg ønsker, at kirken skal anerkende, at evangeliets natur dybest set er forsoning. Men jeg ønsker i høj grad også, at evangeliet inkluderer Israel, fordi Israel stadig er en del af Guds formål for hele menneskeheden," reflekterer han.

Udfordringer i forsoningsarbejdet

Udfordringerne er mange i forsoningsarbejdet, og det mærker Richard på forskellige måder i de opgaver, han står i. "Det er i stigende grad udfordrende at være involveret i forsoning," fortæller han og fortsætter: "Politikken 'on the ground', den offentlige holdning i Israel og Palæstina og det, at kirkerne på begge sider er en minoritet i en minoritet, skaber hårde kår for forsoning," fortæller han. Forsoning er en af de sværeste ting at udleve og give sin tid til for mange, og det er på ingen måde en populær opgave. "Der er stor forskellighed i holdninger og nogle går imod ekstremerne," uddyber han og fortsætter: "Og selv inden for forsoningsarbejdet har mange aktører svært ved at samarbejde – det er meget trist," konstaterer han. Selvom man kunne tænke, at de, der arbejder indenfor forsoning, selv er gode til at være forsonede, er dette ikke tilfældet. "Konflikter fragmenterer mennesker. Som jeg læser den sociale

psykologi af konflikten, går vi alle igennem et posttraumatisk stresssyndrom, hvor de forulempede kan blive de forulempende, hvis ikke de er opmærksomme," forklarer Richard.

"Jeg er ikke af natur et forsonende menneske"

I 2012 blev Richard spurgt om at tale på konferencen 'Christ at the checkpoint' på Vestbredden, der sætter fokus på forsoning og på de uretfærdigheder, palæstinenserne oplever. "Det var en af de sværeste beslutninger i mit liv," fortæller han. Mange af hans venner på den israelske side, opfattede det som om, han forrådte dem og havde utroligt svært ved at acceptere det. Der blev ført en aktiv kampagne, der skulle få ham til at lade være med at deltage. "Jeg bad utrolig meget over det og besluttede, at jeg *måtte* tage af sted. Jeg følte, det var det rigtige at gøre. Jeg håber, jeg gjorde det af de rette grunde," reflekterer han. "Det er hårdt at være involveret i forsoning," konstaterer Richard og uddyber: "For det første er jeg ikke af natur et forsonende menneske. Jeg mister besindelsen og bliver sur på min kone og mine børn. Jeg ville ønske, at jeg havde en karakter, der var mere lig en, der er kaldet til at forsone." Derudover, er der lige så store udfordringer, når man mægler mellem to parter. "Når du prøver at forsone to grupper af mennesker, der kæmper mod hinanden, bliver du fanget i midten. Lige som enhver bro, bliver du trådt på af begge sider," fortæller han.

Richard Harvey er messiansk jøde. Han kom til tro som ung, og har en brand for at dele evangeliet.

Richard bruger det meste af sin tid på at skrive om og undervise i, hvad det vil sige at være jøde og tro på Jesus. Han er også engageret i forsoningsarbejde, og er blandt andet involveret i missionsbevægelsen Lausannes initiativ for forsoning i Israel/Palæstina.

Er der håb?

Da jeg spørger, om Richard ser håb i midten af konflikten, er der ingen tvivl: "Helt sikkert. Det *må* der være. Vores teologi er en teologi fyldt med håb. Håbet ligger i de små ting, der sker, og dem må vi ikke glemme", understreger han. "Men håbet om himlen skal ikke adskilles fra håbet om genoprettelse på jorden," reflekterer han og fortsætter: "Et rabbinisk ordsprog lyder: Det er ikke dit arbejde at gøre opgaven færdig, men du er heller ikke sat fri til at holde op med prøve."

Ifølge Richard er håbet noget, der skal gennemtrænge alle aspekter af kristenlivet. "Vi ved, at hvis Jesus er messias, har han gode ting i vente for sit folk – han har ikke forladt os og vi er på det vindende hold," fortæller han. Richard er overbevist om, at håbet ikke vil skuffe os. Han håber også, at hans børnebørn ikke behøver at opleve konflikten, sådan som han er vokset op med den. Det glæder Richard, at den messianske bevægelse i Israel bliver mere og mere veletableret, og at messianske jøder og palæstinensiske kristne mødes sammen for at snakke og bede. Men der er brug for håb. "Uden håb eksisterer der ingen motivation for en teologi og en praksis, der er villig til at skabe forsoning," slår han fast.

En fredsskabende infrastruktur

John Lederach, en ledende figur inden for konfliktteori, taler om begrebet en *fredsskabende infrastruktur*. Det

begreb er Richard blevet særligt glad for. "For mig er en fredsskabende infrastruktur en måde, hvorpå vi kan se udover konflikten," fortæller han og fortsætter: "Vi bliver nødt til at drømme om fred og forsoning. Vi bliver nødt til at forestille os, hvordan verden ser ud efter konflikten." Selvom han er klar over, at der er lange udsigter til en løsning, må vi ikke holde op med at håbe, bede og have drømme om en konkret fremtid i forsoning.

70-året skal rumme både glæde og anger

"Jeg glæder mig sammen med Israel over 70-års jubilæet," fortæller Richard, da jeg spørger, om han har noget på hjerte, før vi afslutter samtalen. "Men jeg håber også, at Israel vil angre, gøre godt og forsones sig, hvor hun har lavet fejl," tilføjer han. Richard udtrykker, at jubilæet både bør rumme dem, som er glade for, at Israel er en nation igen, men at det også skal rumme medynk og medfølelse for palæstinenserne situation. "Israel bør indfri det løfte, Balfour-deklarationen rummede, men som ikke er blevet opfyldt. De folk, der boede i Palæstina før 1948, har ikke haft beskyttede politiske rettigheder og selvbestemmelse. Med det sagt, er det vigtigste i øjeblikket, at vi ser fremad og at vi får etableret sikkerhed og retfærdighed for både israelere og palæstinensere gennem en varig fredsaf tale," fortæller Richard afsluttende.

Jeg er livets brød

📖 | Tekst: Elisabeth Serner - Fotos: Elisabeth Serner og Anders Chr. Enevoldsen

David og Elisabeth Serner bor til dagligt i Jerusalem. Her er David præst i Den Danske Kirke og ansat ved Caspari-centret. Familien har netop sagt ja til at forlænge deres kontrakt med Israelsmissionen indtil sommeren 2021. Det er vi i Israelsmissionen utroligt glade for.

Nedenfor kan du læse Elisabeths refleksioner over at være på det jødiske marked i Jerusalem en fredag formiddag før sabbatten indtræder.

Det er helt særligt at være på det jødiske marked i Jerusalem en fredag formiddag. Farver og lys springer dig i øjnene. Duftene skifter i takt med, at man bevæger sig fra den ene bod til den anden, og lyden af musik blander sig med råbene fra butiksindehaverne. Det er tid til at gøre de sidste indkøb inden sabbatten indtræffer, men for mig er det også tid til at lægge mærke til de smukke mennesker, Gud har sat mig iblandt.

Jeg møder et team fra "Magen David Adom" (svarende til Røde Kors), som jeg falder i snak med. Den ene unge pige fortæller mig, at hendes hjerte er knust. Først vil hun gerne have, at jeg beder for hende, men da hun finder ud af, at jeg tror på Jesus, ombestemmer hun sig en lille smule forskrækket. Alligevel er det som om, noget i hende er blevet rørt, for hun putter sig ind i mine arme, og spørger ind til, hvordan Jesus har bragt helbredelse ind i mit hjerte.

Senere går jeg forbi en café, der er ved at gøre klar til en akustisk koncert. Men det er ikke det, der fanger min opmærksomhed, men derimod kvinden, Tamar, på barstolen med det sovende barn i skødet. Den lille dreng er helt lys og blond. Tamar holder ham nænsomt i sine arme. Hun har sort hår og en glød, der viser mig, at

solen har skinnet på hendes vej. Det er sådan et smukt og beroligende syn, og jeg stopper op, og betragter dem et øjeblik. Når man ser noget, der betager én, kan man ikke altid forklare hvorfor, og man ved ikke altid, hvad man skal stille op med skønheden (andet end måske at prøve at fange den på et kamera). Jeg vælger en anden model, overskrider min egen personlige grænse og går hen til hende for at fortælle, hvad jeg ser. Hun smiler og takker, og jeg beslutter mig for at tage endnu et skridt i tro. Jeg fortæller hende, at jeg tror på Jesus og spørger, om jeg må bede for hende. Hun er helt åben og glad, og siger, at hun godt kunne tænke sig mere kærlighed i sit liv. Jeg lægger min hånd på hendes skulder, og beder Jesus om at fylde hende med sin kærlighed. Selv mærker jeg ingenting, men da jeg efterfølgende spørger hende, hvordan det var, svarer hun helt hensat: "It was amazing!" (Det var fantastisk!) Vi krammer hinanden til farvel, og jeg forsikrer hende om, at hun altid kan bede Jesus om at komme ind i hendes hjerte og fylde hende.

Det er som om, disse oplevelser varer i længere tid, og mætter mig på en helt anden måde end brødet, jeg købte, fordi jeg var sulten.

"Jesus sagde til dem: "Jeg er livets brød. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste."" (Joh 6, 35)

"Det er helt særligt at være på det jødiske marked i Jerusalem en fredag formiddag. Farver og lys springer dig i øjnene. Duftene skifter i takt med, at man bevæger sig fra den ene bod til den anden..."
- Elisabeth Serner

Vidnesbyrd:

Gud bruger lidelsen og smerten

 | Tekst: Maria Strøm, redaktionssekretær

Hvorfor går jeg igennem svære tider, hvis Gud elsker mig? Er der en mening bag den lidelse og de udfordringer, vi møder i verden? John voksede op i en jødisk familie, og var glad for den kulturelle del af jødedommen. Men han oplevede, hvordan svære spørgsmål som disse blev ved med at dukke op. En dag åbnede han Bibelen, og blev konfronteret med mennesket Jesus, der påstod at være svaret på alle hans frustrationer. Læs Johns vidnesbyrd nedenfor.

Er Guds nærvær væk?

John voksede op i Johannesburg i Sydafrika. Hans mor var jødisk og hans far var af hollandsk afstamning. Da han var barn, blev de skilt, og han tilbragte derfor store dele af sin opvækst hos moren og hendes side af familien. John mindedes især fredagene, hvor familien var samlet hjemme hos hans bedstemor til sabbatsmåltid. Det var klart for ham, at han altid har følt sig tættere forbundet til den jødiske del af familien. John var glad for den kulturelle side af jødedommen, men havde en følelse af, at noget manglede. *"Jeg tænkte lidt på historien om pesach, hvor israelitterne vandrede i ørkenen og Guds nærvær flytter sig med dem. Jeg havde en følelse af, at Guds nærvær måske havde flyttet sig uden, at jeg havde fulgt med,"* fortæller han. Da han gik i shul (jødisk skole) havde han en fornemmelse af, at han manglede noget i sin forbindelse med Gud. *"Det var som om, hans nærvær var væk,"* konstaterer han.

De store spørgsmål

John beskriver sig selv som en meget privat person. Han holdte sine tanker om Gud og om livet for sig selv. *"Jeg ønskede at tro på noget, fordi det var sandt,"* udtrykker han. Især teenageårene var hårde for ham. Det var en tid, hvor han prøvede at finde sin identitet,

og de store eksistentielle spørgsmål fyldte meget i ham. *Hvorfor er der lidelse i verden? Hvorfor skal jeg igennem de her svære ting, hvis Gud elsker mig?* Han søgte efter svar på meningen med livet, og reflekterede over, hvilken rolle religion skulle have lov at spille i hans liv. *"Jeg spekulerede også på, om der mon var nogen, der faktisk brød sig om mig på et dybere plan,"* fortæller han.

Smerten har intet svar

"Jeg troede, at hvis bare jeg gjorde de rigtige ting, arbejdede hårdt og nød livet, ville jeg få et godt liv - at alting ville være okay," fortæller han. Problemet for John var bare, at han ikke oplevede at finde svaret på, hvorfor der er så megen lidelse i verden. *"Hvor kommer lidelse fra? Hvad er meningen med de kampe, jeg står i? Er der nogen form for mening bag ved den lidelse, jeg møder i verden?"* Disse spørgsmål blev ved med at dukke op.

"Jeg er kommet, for at de skal have liv"

John havde aldrig talt om Jesus med sin mor. Det var tabu; et forbudt emne. Så i løbet af gymnasietiden besluttede han, at han ville læse i Bibelen, og se med egne øjne, hvad det hele handlede om. I Bibelen stødte han på mennesket Jesus, og det blev et helt særligt møde. Verset: *"Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod"* (Joh 10,10) satte et væld af tanker i gang i ham. *"Den udtalelse virkede utrolig stærkt på mig,"* fortæller han og fortsætter: *"Rundt om i verden leder mennesker efter liv. Alle ønsker liv og alle ønsker at føle, at der er en større mening med det, de lave".* Det blev klart for John, at han enten måtte tage det seriøst eller skubbe det til side, og lade som om, ingen nogensinde havde givet et svar. Her var en mand, der påstod, at han var svaret, og at han havde svaret på de spørgsmål, John stillede.

Der er håb

I Bibelen så John, hvordan Jesus opfyldte det Gamle Testaments profetier om messias, der skulle lide og dø for vores skyld. *"Det største eksempel på hvordan Gud bruger lidelse og smerte for det ultimativt gode, er historien om Jesus, der døde for sit folks synder,"* fortæller John og fortsætter: *"Det eneste menneske i historien, der ikke fortjente, at dårlige ting skulle ske for ham, er måske det menneske, der har lidt mest".* Jesus døde ved menneskers hænder, men Gud løftede ham op. Det er gennem Jesu lidelse, Gud bringer os mennesker ind i Guds nærvær, og gør det muligt for os at have en relation til Gud. *"Hvis Gud brugte det største eksempel på menneskelig uretfærdighed og smerte til at skabe det største mirakel i verdenshistorien, er der håb, når jeg går igennem svære tider i mit eget liv. Der er håb om, at ingen lidelse er forgæves – alt har en mening i Guds plan,"* slår han fast.

Ingen anden vej

John kæmpede en hel del, og lige så stille begyndte han at mærke spændingen mellem ham og familien. Han nåede et punkt, hvor han blev nødt til at tage et valg. *"Det begyndte at gå op for mig, at dette løfte om*

liv i overflod Jesus talte om, er et løfte, der er meget mere værd end nogen menneskelig relation eller andres accept," reflekterer han. Gud følte ikke længere fjern for ham, men i stedet beskriver John, hvordan Gud gav ham en særlig retning. *"Jeg vidste ikke, hvor han ville føre mig hen, men jeg vidste, at der ikke var nogen anden vej for mig,"* fortæller han.

Vi kan ikke tage skatten med

Til dagligt arbejder John som professionel investor. Han er klar over, at mennesker leder efter gode investeringer, der vil give dem et udbytte i det lange løb. En af de ting, Jesus siger, er: *"Saml jer ikke skatte på jorden, hvor møl og rust fortærer, og hvor tyve bryder ind og stjæler. Men saml jer skatte i himlen"* (Matt 6,19-20). Alle mennesker er klar over, at de kun har en kort tid her på jorden. Alligevel er de fleste besat af at tjene mange penge og have i overflod i dette liv. *"Men det er som om, de glemmer, at de ikke kan tage noget af det med sig,"* siger han. Det løfte om liv, Jesus giver, er et løfte om et evigt liv, der starter nu og her. Den brand hans ånd giver, gør livet i denne verden her og nu værd at leve. *"Det har jeg brug for at minde mig selv om igen og igen – for det er en vidunderlig sandhed og gave, som jeg må nyde og som ingen kan tage fra mig,"* slutter han.

Johns vidnesbyrd er blevet optaget af organisationen One For Israel Ministry, der søger at sprede budskabet om Messias til det jødiske folk. Du kan se det her: <https://www.youtube.com/watch?v=uKP8UdYI484>

Drømme

om en missions-generation

✎ | Tekst: Joakim Hjorth, kommunikationsmedarbejder i Israelsmissionen - Foto: Arne Pedersen

Efter flere år som studentermedarbejder overtog Kent Grinderslev Rasmussen posten som ungdomssekretær i Israelsmissionens Unge i december 2017. Jeg har taget en snak med ham om hvilke drømme, tanker og visioner han har for de kommende år.

Fra kaptajn til sekretær

For otte år siden lå det ikke umiddelbart i kortene, at Kent, der i dag er 29 år og har en kandidat i teologi, skulle ende som en del af Israelsmissionen. Men en sommerdag i 2010 på bibelcamping mødte han Bodil Skjøtt, daværende generalsekretær i Israelsmissionen, og snakken faldt på jødemission. De fortsatte samtalen over en rød pølse ved rejsegildet for TORVET i 2012, hvor Israelsmissionen og andre kristne organisationer i dag har kontor, og få uger

senere blev han tilbudt jobbet som 'kaptajn' for det nyopstartede volontørprogram 'Missionspiloter'. "Jeg blev hurtigt tændt af missionen og formålet. Desuden var der nogle gode kollegaer, som var med til at give mig en stærk 'IU'-identitet," siger han. Siden er sagen kommet til at betyde mere for ham, og da muligheden for at blive ungdomssekretær opstod, sprang han til: "Der bliver givet rigtig meget ansvar ud til de ansatte her. Det vokser man af. Så det kunne jeg ikke sige nej til," fortæller han smilende.

'Nogen må gøre det'

Noget af det, der driver Kent, er det spændingsfelt mellem mission og teologi, Israelsmissionen ofte befinder sig i: "Israelsmissionen har en teologisk udfordring, fordi det ikke er selvsagt for alle kristne,

Vores mission er ikke vigtigere end andres, men jødemission er et imperativ – nogen *må* gøre det!

Kent Rasmussen, ungdomssekretær i Israelsmissionens Unge

at jøder har brug for Jesus. Vores mission er ikke vigtigere end andres, men jødemission er et imperativ – nogen *må* gøre det!” Desuden nyder han, at Israelsmissionens Unge er et sted, der præger den unge generation til at have fokus på mission, både til jøder og til resten af verden: ”Der findes stadig mennesker udenfor vores grænser, som har brug for at høre om Jesus. Jeg håber, at de unge, som kommer i berøring med os, kommer til at brænde for jødemission men også for global mission i det hele taget – vi har brug for den internationale dimension i missionsarbejdet.”

Flere engagerer sig

Man fornemmer tydeligt at kontakten med organisationens unge, både i kontormiljøet, hvor Kent er omgivet af studentermedarbejdere og i de mere lokale sammenhænge rundt omkring i landet, får hans ungdomssekretær-hjerte til at banke stadigt hurtigere. På spørgsmålet om hvad den største mulighed for Israelsmissionens Unge er lige nu, svarer Kent entusiastisk: ”Vi rider på en positiv bølge og har momentum! Flere og flere har lyst til at engagere sig, og det bliver hele tiden federe at være en del af Israelsmissionens Unge. Men jeg håber også, at de lokale foreninger rundt omkring i landet kommer til at køre endnu bedre, og at der kommer et større syn for kristendommens jødiske rødder og global mission i Danmark.”

Samtidig har han stadig en stor kærlighed til Missionspilot-programmet, som hvert halve år sender mellem tre og seks unge danskere til Israel, for at lære

mere om dem selv, om Gud og om hans mission i verden. ”Jeg forstår ikke, hvorfor flere folk ikke kaster sig over det,” siger han og tilføjer, at han håber på at kunne sende endnu flere hold afsted i fremtiden: ”Det er godt at kunne give af sig selv dernede, men det er lige så godt at få inspiration med hjem og at få udfordret den måde, vi tænker mission på her-hjemme.”

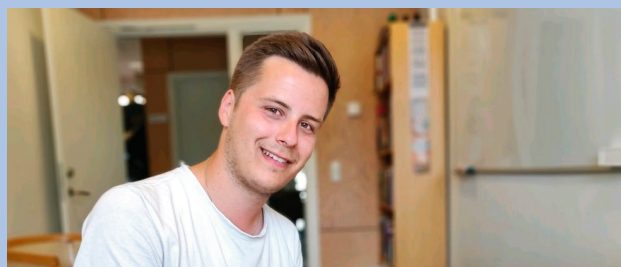
Drømme om vokseværk

Da jeg til sidst spørger, hvad han drømmer om, svarer han håbefuld: ”En national vækkelse i Israel hvor jøder kommer til tro på Jesus som deres Messias i hobetal! Men også lokalt at se det vi gør vokse og at opleve stor opbakning til arbejdet. Jeg har egentlig ikke en vision om at gøre noget helt andet, end det vi gør nu, men at gøre det endnu større og endnu vildere.” Han tilføjer en afsluttende opfordring: ”Der er god grund til, at de der støtter Israelsmissionen, også engagerer sig i Israelsmissionens Unge, både økonomisk og med forbøn, for det er vigtigt, at den unge generation får en brand for global mission og for jødemission. Vi har brug for støtte for at nå ud til de unge i Danmark.”

Kirkemedarbejder til Jerusalem

Joakim Hjorth er blevet ansat som kirkemedarbejder i Jerusalem fra midten af august. Her skal han de næste to år hjælpe til i Den Danske Kirke, være sammen med volontører og undervise.

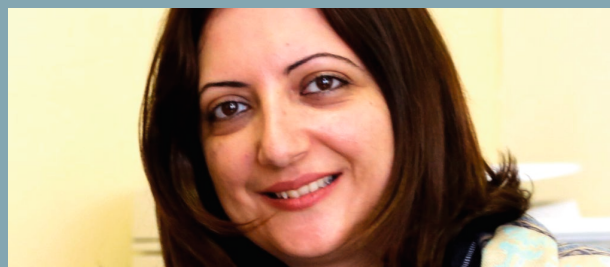
Joakim har tidligere været kirkevolontør i Jerusalem, og han glæder sig til at vende tilbage. "Jeg har fået lov til at smage på arbejdet og hvor vigtigt det er for både lokale og danskere. Nu får jeg lov til at gøre det til min hverdag. Det bliver helt kanon," fortæller han om ansættelsen.

Det kristne studenterarbejde i Israel får ny leder

Det kristne studenterarbejde i Israel (FCSI) har fået ny generalsekretær. Det er Rasha Saba der overtager rollen efter Zaher Haddad, der har siddet på posten i de seneste 16 år.

Rasha har arbejdet i organisationen i fem år som koordinator for den arabisktalende gren af studenterarbejdet.

Velkommen til volontørdag på Holmsborg bibelcamping

Israelsmissionens Unge inviterer alle til en hyggelig dag på Holmsborg Bibelcamping.

Udover at deltage i det øvrige program på campingpladsen, vil IU'erne lave et særskilt program med fællesspisning og andre aktiviteter. Kom og vær med til en hyggelig dag og gense hele din IU-familie.

Læs mere på: <https://www.facebook.com/events/181793669313416/>

Ny kommunikationssektretær i Israelsmissionen

Kirsten Bitsch Lang er blevet ansat som kommunikationssektretær i Israelsmissionen. Hun har tidligere været missionspilot og ansat som volontørkoordinator hos Israelsmissionens Unge. Kirsten har en bachelor i antropologi, tilvalg i informationsvidenskab og i juni afleverede hun sit speciale i analytisk journalistik.

Vi glæder os utroligt meget til at byde hende velkommen på kontoret d. 1. august.

Israel

ét land, to folk og tre religioner

8 dage kr. 14.975

På denne spændende rejse krydser vi landet fra nord til syd og fra vest til øst. Vi møder mennesker, hvis hverdag er formet af landets historie og den aktuelle situation. Vi slutter af i Jerusalem som er en by med betydning for både jøder, kristne og muslimer.

 30. okt-6. nov
Rejseleder: Tidligere generalsekretær for Israelsmissionen Bodil Skjøtt

Læs mere på felixrejser.dk/skjoett eller ring på 7592 2022. Tilmelding inden d. 28. august. Herefter forhør om plads.

Mød os!

Bestil på israel.dk/ forkyndelse

HVER DAG TÆLLER

Og hver eneste bliver fyldt med høj faglighed, givende øjeblikke, fantastiske venner oooog Gud tæt på. Woop woop, ja tak dér!

Derfor siger vi #dufårguldmedhjem!

tjek djurslands.dk

Kaster nyt lys over kendte bibeltekster

Ny

JAN HOLM MORTENSEN
Jesus og de jødiske fester
 Israels fester som guide til Det Nye Testamente

I denne flot illustrerede bog gennemgår tidligere præst i Israel, Jan Holm Mortensen, de jødiske fester på Jesu tid og giver dermed en dybere forståelse af Det Nye Testamente og kirkeåret.

288 sider
249,95 kr.

»Jesus og de jødiske fester giver et klart svar på, hvad vi skal med Det Gamle Testamente, når vi har fået et nyt.«
 Bodil F. Skjøtt, tidl. generalsekretær i Israelsmissionen

Lohse | LogosMedia | Credo | Fokal | Kolon | Refleks
 Forlagsgruppen Lohse · 75 93 44 55 · info@lohse.dk lohse.dk

*"Vores teologi er en teologi fyldt med håb.
Men håbet om himlen skal ikke adskilles
fra håbet om genoprettelse på jorden."*

Richard Harvey
Hovedartikel side 14